

Koro ok ta pe har ta pe Páu mupinim

Hom ok ta pe Páu ixo. Jesu rehe har a'e pandu pandu ixo, ame'ẽ ke amõ ta putar ym. A'erehe kyndaha pe a'e ke amõ ta kynda raho. A'ep a'e ixo rahã, kome'ẽ paper ke a'e mupinim.

Koro ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo. Ame'ẽ ta pe amõ ta amõ koty mu'e ixo. Kuja: “Jesu katu te ame'ẽ ke a'e. Anĩ. Tupã aja ym a'e” aja mu'e naĩ.

Ame'ẽ mu'eha ke Páu mukanim tar katu, a'erehe a'e mu'e katu. “Jetehar te ke. Jesu Tupã a'e tĩ” aja mu'e katu. “Mã peja pehẽ ke amõ ta muka'u te'e ym” aja Koro ok ta pe har ta pe Páu mupinim.

Jesu kotyhar ta pe: “Ihẽ mu ta” aja Páu pandu.

Koro ok ta pe Jesu kotyhar ta ixo

Ame'ẽ ta pe paper pinim ke Páu mondo

1 ¹⁻²Pehẽ riki Koro ok ta pe har ta ke. Tupã kotyhar ta ke pehẽ tĩ. Ko pehẽ pe paper pinim ihẽ amondo axo. Ihẽ Páu. Ko Timo ihẽ namõ ixo tĩ. Jande mu aja a'e. Jesu Kirisutu mondo ame'ẽ ke ihẽ. Aja Tupã putar katu. Kirisutu rehe pejurujar katu tĩ. A'erehe jande mu ta aja pehẽ tĩ.

Mã peja pehẽ rehe Tupã ipy'a katu te hũ. Mã peja pehẽ py'a ke a'e muhury katu. A'e riki jande pái keruhũ.

Myrandu katu rehe pehendu rahã, Jesu rehe pejurujar katu

³Tupã namõ japandu rahã, pehẽ rehe har japandu. Arahã: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja japandu ipe. Aja te'eha jande. Tupã riki Jesu Kirisutu pái keruhũ. Jesu riki jandema'e sawa'e te. ⁴Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu, aja jahendu, a'erehe: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja Tupã pe

japandu. Tupã kotyhar ta rehe pehẽ pepy'a katu, aja jahendu tĩ. A'erehe: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja japandu ipe tĩ. ⁵Myrandu katu rehe pehendu py rahã, Tupã namõ jurujar katu ame'ẽ ta ixo ta, aja pehendu. Jete har te ke ame'ẽ. A'erehe Jesu rehe pejurujar katu. Tupã namõ ixo ta, aja pehendu. A'erehe amõ ta rehe pehẽ pepy'a katu tĩ. Tupã namõ pexo ta, ame'ẽ ke pekwa katu. Ame'ẽ ke pehẽ ngi mukanim ym te ta awa. Ywa pe ihĩ katu, ame'ẽja saka. ⁶Awa ta rehe Tupã ipy'a katu te hũ. Ame'ẽ ke rehe pehendu py rahã, jete har te ke aja pekwa. A'erehe pehẽ py'a pemuruwak. Pehẽ pexoha katu aja pemuruwak tĩ. Pe, myrandu katu pehẽ koty amõ ta pandu pandu oho. A'erehe amõ amõ ta hendu katu tĩ. Aja kome'ẽ ywy keruhũ rupi tĩ. Myrandu katu pandu pandu oho tĩ. Pe, ngã py'a muruwak tĩ. Ixoha katu aja muruwak tĩ. ⁷Awa ta rehe Tupã ipy'a katu te hũ, ame'ẽ ke Epar riki mu'e katu pehẽ pe. Jande japy'a katu ehe ame'ẽ ke a'e tĩ. Jande aja Kirisutu pe a'e paraky ixo tĩ. Tupã je'ẽha ke a'e pandu pandu, ame'ẽ riki ima'e parakyha ke. Pehẽ koty jande jaho ym, a'erehe a'e riki Tupã je'ẽha ke pandu pehẽ pe. (A'erehe pehendu katu ta me'ẽ te'e ehe.) ⁸Tupãã riki pehẽ pepy'a rehe ihĩ katu, a'erehe amõ ta rehe pepy'a katu aja jande pe Epar pandu.

Pehẽ rehe har Tupã namõ japandu pandu

⁹A'erehe pehẽ rehe har jahendu rahã, Tupã namõ pehẽ rehe har japandu pandu. Aja te'eha jande. Kuja inamõ japandu:

—Jande pái keruhũ! Koro ok ta pe har ta pe ma'e ke nde ereputar ame'ẽ ke emujekwa katu. Nde erekwa katu ame'ẽ ke Ne'ã muwyr. Ame'ẽ namõ nde ereputar ame'ẽ ke emujekwa katu ngã pe — aja Tupã namõ japandu.

¹⁰Aja rahã, Tupã putar, aja pexo katu ta kÿ. A'e putar ame'ẽ ke pema'ema'e ta kÿ tĩ. Aja rahã, katu ame'ẽ ke jõ pema'ema'e katu ta. Amõ we Tupã rehe har pekwa katu te we ta tĩ. ¹¹A'e jõ riki pyrãtã te hũ ame'ẽ ke. Ame'ẽ pyrãtãha namõ pehẽ py'a mã peja a'e mãtã katu. Aja rahã, pehẽ ke amõ ta mupyrara rahã, pehẽ py'ahu te'e pehendu ta kÿ. ¹²Ixotyhar ta pe ma'e katu ame'ẽ ke a'e me'ẽ me'ẽ ta kÿ. A'e ixo ame'ẽ renda pe me'ẽ me'ẽ ta kÿ. Ame'ẽ renda rupi wera te hũ. (Aja rahã, Tupã a'ep ixo, aja mujekwa katu.) “Thẽma'e ta ke” aja a'e pandu, a'erehe ma'e katu ame'ẽ ke pehẽ pe a'e me'ẽ me'ẽ ta tĩ. A'erehe jande pái keruhũ namõ pepandu rahã: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja pepandu ipe. Pehẽ rury katuha namõ aja pepandu.

¹³Satana kotyhar ta ke jande kwe. (Ãjã ramüi a'e.) Apo Tupã ra'yr koty jande ke Tupã muruwak. A'erehe Ta'yr kotyhar ta ke jande apo 'y. Ta'yr rehe a'e ipy'a katu te. Pe, Ta'yr pandu ame'ẽ ke rehe jahendu katu jaxo rahã, jande rehe Tupã usak katu. Ymanihar jaxoha aja ym jande apo 'y. Satana kotyhar ta aja jaxo rahã, ymanihar jaxoha namõ jaxo. Katu ym aja. ¹⁴Apo anĩ. Ta'yr kotyhar ta ke jande apo 'y, a'erehe Satanama'e pyrãtãha ngi jande ke Ta'yr muhem. Upa jaka'u te'eha ke jama'ema'e. Ame'ẽ ke rehe Ta'yr muhepy. A'erehe jande rehe Tupã ipy'a jywyr katu tĩ.

Kirisutu rehe har

¹⁵Tupã rehe usak ym te awa. Kirisutu rehe awa usak, a'erehe Tupã rehe usak, ame'ẽja saka tĩ. Tupã a'e tĩ. 'Ar nixói te rahã, pete'e a'e ixo. Upa katu te ma'e ke a'e mujã. Ame'ẽ 'ar koty te we a'e katu te ha ke. ¹⁶A'e ixo, a'erehe upa katu te ywa rehe ihĩ ame'ẽ ke Tupã mujã. Upa katu te kome'ẽ wyw keruhũ pe ixo, ame'ẽ ta ke mujã tĩ. Awa usak, ame'ẽ ke mujã. Usak ym, ame'ẽ ke mujã tĩ. Kuja awa usak ym ame'ẽ ta ke mujã tĩ. Je'ẽha rahoha ta ke mujã. (Ame'ẽ ta rehe usak ym awa.) Ame'ẽ tama'e kapitã keruhũ ta ke mujã tĩ. (Ame'ẽ ta rehe usak ym tĩ.) Upa katu te ame'ẽ ta ke a'e mujã tĩ. Kirisutu je'ẽha rupi upa katu te mujã. Upa katu te mujã, ame'ẽ kapitã keruhũ te Kirisutu. ¹⁷Kome'ẽ wyw keruhũ nixói te rahã, pete'e a'e ixo. A'e ixo, a'erehe upa katu te ma'e ke henda pe katu aja ihĩ tĩ. ¹⁸A'e riki jurujar katu ame'ẽ tama'e kapitã keruhũ. Pe, jurujar katu ehe ame'ẽ ta riki hete aja. Iãkã aja riki Kirisutu. (Aja rahã, ixotyhar ta hendu katu ehe.) A'e riki jurujar katu ehe ame'ẽ ta ke muhã katu. Tupã ra'yr ke a'e. A'e riki manõha ngi kwera katu py uhem. A'erehe upa katu te ma'e ke ihĩ, ame'ẽ ta 'ar koty te we a'e katu te ha ke. ¹⁹Upa katu te Tupã aja Ta'yr a'e tĩ. Juja katu te a'eta tĩ. Aja Tupã putar katu. ²⁰Tupã pandu: —Ihẽ ra'yr riki upa katu te ma'e ke mukatu ta ihẽ pe tĩ — aja.

Myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe Ta'yr manõ, a'erehe Tupã hury katu ngã rehe tĩ. Upa katu te a'e mukatu, hury katu ngã rehe tĩ. Kome'ẽ wyw keruhũ pe ixo, ame'ẽ ta rehe hury katu. Ywa rehe ma'e mujã, ame'ẽ ke ihĩ. Ame'ẽ mukatu tĩ. Ame'ẽ ta rehe hury katu tĩ.

Tupã rehe katu ame'ẽ ta ke pehẽ apo 'y

²¹Tupã rehe har pehẽ py'a pe pekwa ym te pexo kwe. Pexo ai te'e, a'erehe huwajan ta aja pexo. Pehẽ py'a pe ma'e jaxer ame'ẽ ke pekwa pekwa pexo tĩ, a'erehe huwajan ta aja pexo tĩ. ²²Pe, ehe katu ame'ẽ

ta ke pehẽ apo 'y, aja pehẽ ke a'e muruwak. Ta'yr manõ, a'erehe pehẽ ke a'e muruwak katu. Aja rahã, a'e ixo ame'ẽ pe pehẽ ke a'e muhyk katu ta. Pehẽ riki katu te ame'ẽ ta ke aja a'e muhyk katu ta. Pehẽ py'a juhyk ame'ẽ ta aja tĩ. Pehẽ ke muhyk katu ta tĩ. Ma'e peka'u te'eha pema'eha nixói te pehẽ pe aja pehẽ ke a'e muhyk katu ta tĩ.

²³Kuja katu tiki. Jesu rehe tapijar te'e we pejurujar katu pexo rĩ. Ehe har pejumu'e katu te we pexo rĩ. Myrandu katu ke pehendu rahã, myja Tupã namõ amõ ixo katu ta, aja pehendu. Pejurujar katu ehe tĩ. Tupã namõ pexo ta, ame'ẽ pekwa katuha ke pemukanim ym ta me'ẽ te'e. Ame'ẽ myrandu katu ke kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe amõ ta pandu pandu oho. Ame'ẽ ke ihẽ apandu pandu axo tĩ. Ame'ẽ rehe ihẽ aparaky axo. Ihẽ Páu.

Tupãma'e miasu ke ihẽ

²⁴Jesu rehe har ngã pe ihẽ apandu pandu, a'erehe ihẽ ke amõ ta mupyrara. (A'erehe pehẽ pe katu tĩ. Ehe har pehẽ pe kome'ẽ paper rehe ihẽ amujekwa tĩ.) A'erehe ihẽ ruryha namõ ihẽ py'ahu te'e ahendu. Kirisutu ke amõ ta mahy hũ. Ame'ẽ mahyha a'ewan ym we rĩ. Jurujar katu me'ẽ ta riki Kirisutu rete aja saka. Pe, ame'ẽ ta ke amõ ta pyrara hũ. Ihẽ ke aja tĩ. Ihẽ ke mupyrara hũ ngã ixo tĩ. Aja rahã, Kirisutu pyraraha ke ihẽ riki amumba ta rĩ. ²⁵Jesu rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe Tupã je'ẽha ke ihẽ amu'e katu. Ame'ẽ parakyha ke Tupã me'ẽ ihẽ pe. Pehẽ pe aja tĩ. Amu'e katu tĩ. Upa katu te ima'e je'ẽha ke ihẽ apandu katu ngã pe. ²⁶Yman ima'e je'ẽha ke kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe a'e mujekwa ym rĩ. Apo ixotyhar ta pe a'e mujekwa katu 'y. ²⁷Kuja a'e ukwa. Pehẽ py'a rehe Kirisutu ihĩ katu. Ame'ẽ ke yman a'e mujekwa ym rĩ. Apo ame'ẽ ke ixotyhar ta pe a'e mujekwa katu. Mã katu te hũ ame'ẽ ke ame'ẽ. Ima'e katu te ha ke pesak ta tĩ. Ame'ẽ ke yman mujekwa ym tĩ. Apo upa ame'ẽ ke a'e mujekwa katu tĩ.

²⁸Kirisutu rehe har upa ngã pe japandu pandu. Upa jande jakwa katuha namõ upa ngã ke jamu'e katu. "Pejurujar katu ehe" aja japandu ngã pe tĩ. Aja rahã, aja pame katu te Tupã ruwa koty jamuhyk ta, ame'ẽja saka. "Ko Kirisutu kotyhar ta ke. Ehe har ukwa katu te ame'ẽ ta ke" aja jamuhyk ta. ²⁹Ame'ẽ ke rehe ihẽ aparaky hũ. Ima'e je'ẽha ke ihẽ apandu, ame'ẽ riki ihẽma'e parakyha ke. Ima'e pyrãtã te ha ke Kirisutu muwyr ihẽ pe. A'erehe ima'e je'ẽha ke ihẽ apandu hũ.

Ihēma'e aparakyha rehe har apandu ta

2 ¹Ko pehē pekwa katu aja ihē aputar. Pehē rehe har Tupā namō ihē apandu pandu te hū. Ihē aparaky hū, ame'ēja saka. Raoniséi ok ta pe har ta rehe har aja tī. Pehē rekoha juramā rupi upa katu te ihē rehe usak ym ame'ē ta rehe har aja tī. Tupā namō apandu pandu tī. ²Kuja Tupā namō ihē apandu:

—Jande pái keruhū! A'eta py'a ke emātā katu. Peteīhar aja mā peja a'eta ipy'a katu a'eta juehe ixo. Mā peja nde rehe har a'eta ukwa katu te. Aja rahā, ka'u te'e ym ta. Kirisutu rehe har nde eremujekwa, ame'ē ke a'eta ukwa katu te ta tī. Yman ehe har ngā pe nde eremujekwa ym. Apo nde eremujekwa katu 'y — aja ihē apandu inamō.

³Upa ma'e ke Tupā ukwa katu te a'e. Ame'ē ke Kirisutu mujekwa jande pe. Pe, Kirisutu rehe har amō ukwa katu rahā, Tupā ukwa katuha ke a'e ukwa ta tī.

⁴Ko pehē pe ihē amupinim aī. Te'e amō ta pandu. Aja je'ē hātā tā pehē namō. Mā peja pehē ke a'eta muka'u te'e ym. Ame'ē ta panduha rehe pehendu rahā: “Mā! Katu” aja pekwaha naī. Anī. Ame'ē je'ēha namō mā peja pehē ke muka'u te'e ym. ⁵Pehē namō ihē axo ym. Pe, pehē rehe har ihē py'a pe ihē akwa akwa axo. Kirisutu rehe pehē johu pejurujar katu te. Pehijar ym, aja ihē ahendu, a'erehe ihē rury katu axo.

Kirisutu namō pehē juehe katu pexo

⁶Jesu Kirisutu rehe pejurujar katu a'erehe pepandu: “A'e riki jandema'e sawa'e te” aja pehē py'a pe pemu'am. A'erehe inamō pehē juehe katu pexo. ⁷Mā peja pahar a'e ke pehijar ym. Myra rapo ypyp ihon, aja inamō pexo katu. (Pehijar ym.) I'y tiha oho, aja ehe har pejumu'e katu te we pexo rī. Pehē ke Epar mu'e, aja pejurujar katu te we rī. Tupā namō pepandu rahā: “Ne jō riki katu te me'ē ke” aja pepandu ipe.

⁸Pesak katurahā! Kirisutu rehe har pehē ke amō muka'u te'e rahā, katu ym tiki. Ngā ukwaha namō muka'u te'e. Jaxer ke ame'ē ukwaha. Ame'ē ke hamūi ta ukwaha ke ngā ukwa ixo. Kirisutu mu'e aja ym ame'ē. Pe, Tupā rehe ipy'a ym ame'ē ta ukwaha ke namō muka'u te'e tī. Ame'ē ke Kirisutu mu'e aja ym tī. ⁹Kirisutu uwyr rahā, awa te'e a'e aja kome'ē ywy keruhū pe a'e ixo. Tupā a'e tī. Juja katu te a'eta tī. ¹⁰Inamō pehē juehe katu pexo. A'erehe Kirisutu rehe har pekwa katu te, aja pexo. Amō Tupā je'ēha rahoha ta riki kapitā keruhū ta ke. Ame'ē ta 'ar koty te we Kirisutu pyrātā te hū ha.

Pehē ke Tupã muhã katu

¹¹ Pehē py'a rehe Kirisutu ihĩ, ame'ẽ riki pehē pírer ke pejúpã, ame'ẽja saka. (Ame'ẽ ke ixotyhar ta ke pehē, aja mujekwa.) Ame'ẽ ke amõ mujã ym. Kirisutu mujã ame'ẽ ke. Aja rahã, ma'e peka'u te'eha ke pema'e tar katu rahã, pepandu ta: “Anĩ. Japutu'u ta ingi” aja. (Aja rahã, ame'ẽ ma'e peka'u te'eha pema'eha ngi pehē ke Kirisutu muhem.) ¹²Pe, y pe pehē ke amõ mujahuk rahã, Kirisutu namõ pehē ke amõ ta jytytym, ame'ẽja saka. Aja rahã, pexo ai te'e, ame'ẽ ke pehijar aja pemujekwa. Pe, y ngi pehē ke amõ muhem rahã, Kirisutu namõ pehē ke Tupã mukwera katu muhem, ame'ẽja saka tĩ. Aja rahã, pexoha pyahu, aja pexo. Pejurujar katu ehe, a'erehe Kirisutu namõ pehē ke a'e mukwera katu muhem, ame'ẽja saka.

¹³Yman pemañõ ame'ẽja saka pehē. Ma'e peka'u te'eha ke pema'e, a'erehe pemañõ, ame'ẽja saka. Amõ awa ta aja pehē. Jundéu awa ta ym. Amõ awa ta ke pehē, a'erehe pemañõ ame'ẽ ta ke pehē kwe tĩ. Apo anĩ. Kirisutu namõ pehē juehe katu pexo 'y. A'erehe pehē ruhã te hũ aja pexo apo 'y. Ma'e jaka'u te'eha ke jande johu jama'ema'e. Ame'ẽ ke jande py'a ngi Tupã juhyk. Pe, jande rehe ipy'a ke a'e mujywy. ¹⁴Upa jandema'e ma'e jaka'u te'eha jama'ema'eha ke paper rehe amõ mupinim, ame'ẽja saka riki. Pe, ame'ẽ paper ke Tupã munixói te 'y. Kirisutu manõ, ame'ẽ myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe ame'ẽ paper ke Tupã munixói te 'y. (Aja upa katu te mukanim.) ¹⁵A'erehe amõ ta ke ãjã ta mukyje, ame'ẽ ke Kirisutu mukanim 'y. Myra ngã mupia ame'ẽ ke rehe a'e manõ rahã, ãjã tama'e pyrãtãha ke a'e muputu'u. Ame'ẽ ke a'e mujekwa ngã pe. A'erehe upa ngã ukwa katu apo 'y. (A'erehe ãjã ta ngi ngã kyje ym ta me'ẽ te'e.)

Mu'eharan ta rehe pehendu ym

¹⁶Pesarahã! Ma'e ke pe'u, ame'ẽ rehe har katu ym, aja mu'eharan ta pandu. Ame'ẽ ta rehe pehendu ym. Amõ ma'e wera rahã, Tupãma'e ame'ẽ, a'erehe peparaky ym, aja pandu tĩ. Jahy pihun te rahã, aja tĩ. Peparaky ym tĩ. Jundéu awa tama'e putu'uha 'ar rahã aja tĩ. Peparaky ym tĩ, aja a'eta mu'e tĩ. Upa aja mu'eharan ta mu'e ame'ẽ ke rehe pehendu ym. ¹⁷Upa ame'ẽ ta riki ma'e mujekwaha jõ. Kuja. Yman rahã uwyr ame'ẽ ke mujekwa. Ame'ẽ uwyr apo 'y. Kirisutu a'e. A'erehe mu'eharan ta rehe pehendu ym. ¹⁸A'eta rehe pehendu ym, a'erehe pexoha riki katu ym aja amõ ta pandu naĩ. Mã peja pemukahem ym. Ame'ẽ ta riki Tupã je'ẽha rahoha ta rehe ipy'a

moĩ moĩ katu, aja a'eta pandu. Pehẽ aja ym. (Tupã je'ẽha rahoha ta rehe pehẽ py'a pemoĩ ym.) A'erehe pexoha katu ym aja pandu naĩ tĩ. Katu ym a'eta juehe aja a'eta pandu a'eta jupe. Ame'ẽ riki te'e. (A'eta katu te aja ukwaha.) Ixeraiha aja a'eta usak, a'erehe ukwa katu te aja a'eta pandu naĩ tĩ. A'erehe a'eta katu te aja a'eta jupe ukwaha naĩ. ¹⁹Ame'ẽ ta Kirisutu kotyhar ta ym apo. Anĩ. Hijar oho.

Kirisutu riki jurujar katu ame'ẽ ta ãkã aja saka. (Aja rahã, ixotyhar ta hendu katu ehe.) Jurujar katu ame'ẽ ta hendu katu ehe rahã, pyrãtãha ke a'e muwyr ngã pe. (Jurujar katu ame'ẽ ta Kirisutu rete aja saka.) Hajy amõ ke pyrãtã katu. Mutariha aja tĩ. Pyrãtã katu tĩ. (Aja Kirisutu namõ ixotyhar ta juehe katu ixo rahã, Tupã putar aja ehe har ukwa katu te we ta ixo.)

Awama'e ukwaha rehe pehendu ym

²⁰Kirisutu riki manõ rahã, inamõ pemanõ ame'ẽja saka tĩ. Aja rahã, Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta ukwaha ngi pehẽ ke a'e muruwak. A'erehe Tupã rehe hendu ym ame'ẽ ta aja pexo rahã, katu ym tiki. ²¹A'eta pandu:

—Kome'ẽ mi'u pe'u ym. Pemanga ym tĩ. Pepyhyk ym te tĩ — aja.

²²Ame'ẽ mi'u amõ u'u. A'engi pusu ngi uhem riki. A'erehe a'eta pandu ame'ẽ ke awa ta ke te'e pandu ame'ẽ ke jõ. A'etama'e ukwaha ke mu'e, ame'ẽ jõ. (A'erehe upa ame'ẽ rehe pehendu ym.) ²³Jete! Huryha namõ Tupã je'ẽha rahoha ta rehe ipy'a ke a'eta moĩ moĩ rahã, a'eta ukwa katu te, aja mujekwa naĩ. A'eta katu ym a'eta juehe aja a'eta jupe naĩ. Aja rahã, ukwa katu te, aja mujekwa naĩ tĩ. Ma'e ke u'u ym te rahã aja tĩ. Ukwa katu te, aja mujekwa naĩ tĩ. Pe, upa ame'ẽ ta aja ma'ema'e rahã, ipy'a pe ma'e ka'u te'eha ma'eha ke ukwa ukwa ixo. Ame'ẽ ke muputu'u ym. (Pe, ukwa ukwa ixo, aja a'eta ma'ema'e ixo tĩ.) Katu ym aja. A'erehe ame'ẽ mu'eharan ta rehe pehendu ym pehẽ.

Ywa pe har ma'e katu ame'ẽ ke pekwa pekwa pexo

3 ¹Kirisutu ke Tupã mukwera katu muhem rahã, pemanõha ngi pehẽ ke a'e mukwera katu muhem tĩ, ame'ẽja saka. A'erehe pexoha pyahu aja pexo katu. A'erehe ywa pe pehẽ pexo, aja pekwa pekwa pexo. (Aja rahã, Tupã putar ame'ẽ ke pema'ema'e, ame'ẽ rehe har pekwa pekwa pexo tĩ.) Ame'ẽ ywa pe Tupã rake Kirisutu wapyk uĩ. Ijywa katu koty wapyk. (Aja rahã, katu te ame'ẽ ke a'e, aja mujekwa katu.) ²Ywa pe ma'e ke ihĩ. Ame'ẽ rehe har pekwa pekwa pexo. (Aja

rahã, Tupã putar ame'ẽ ke pema'ema'e ta.) Kome'ẽ ywy keruhũ pe ma'e ke ihĩ, ame'ẽ rehe har pekwa pekwa ym pexo. (Aja rahã, kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta aja ma'e peka'u te'eha ke pema'e ym ta tĩ.) ³Aja rahã, pema'õ, ame'ẽja saka pexo. A'erehe kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ma'e ke rehe har pekwa pekwa ym pexo. Tupã namõ pehẽ juehe katu pexo. Aja rahã, Kirisutu ixoha te aja pexo katu tĩ. Ame'ẽ ke Tupã mujekwa ym we rĩ. (Kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta pe mujekwa ym we rĩ.) ⁴Pe, Kirisutu jywyr rahã, inamõ pexo ta tĩ. Katu te ha namõ a'e jywyr ta. (Arahã upa ngã pe pexoha te ke Tupã mujekwa katu ta.)

Pexo ai te'e kwe

⁵Pesarahã! Ma'e ka'u te'eha ke kome'ẽ ywy keruhũ pe har ta ma'ema'e tar katu. Aja pehẽ tĩ. Ame'ẽ ke pemukanim ta me'ẽ te'e. Kuja! Amõ kũjã rehe peka'u te'e ym. Amõ sawa'e rehe peka'u te'e ym tĩ. Pehẽ py'a pe ma'e jaxer ame'ẽ ke pekwa pekwa pexo ame'ẽ ke peputu'u ingi. Peka'u te'e ym. Amõ tama'e ke rehe pehẽ py'a pemoĩ ym tĩ. Ame'ẽ ta rehe pehẽ pemoĩ rahã: "Ko tupã" aja ame'ẽ rehe pehẽ pekwa. Katu ym aja. ⁶Upa aja me'ẽ ke amõ ta ma'ema'e. Aja rahã Tupã je'ẽha rehe hendu ym. A'erehe ame'ẽ ta ke Tupã mahy hũ ta. ⁷Aja pehẽ kwe tĩ. Pexo ai te'e kwe tĩ.

⁸Apo upa amõ we ma'e ke pehijar ta me'ẽ te'e. Kuja. Peparahy ym. Peje'ẽ je'ẽ hũ ym tĩ. Amõ ta rehe har katu ym peje'ẽ ym tĩ. Amõ ta rehe pehẽ juru ai ym tĩ. ⁹Amõ ta pe te'e ym pehẽ tĩ. Yman aja te'e pexo ame'ẽ ke pehẽ tĩ. Apo ame'ẽ pexoha ke pehijar ta me'ẽ te'e.

Pexoha pyahu aja pexo katu

¹⁰Apo pehẽ py'a pe katu ame'ẽ ke jõ pekwa pekwa pexo. Pehẽ py'a pyahu, ame'ẽja saka. Ame'ẽ ke Tupã moĩ. A'e riki pyahu aja mujã. Amõ amõ we rahã, ame'ẽ ke a'e mukatu te we ixo rĩ. Aja rahã, a'e katu te ha aja pehẽ tĩ. Aja rahã, juehe har pehẽ pe a'e mujekwa katu te we ta rĩ. ¹¹Ixotyhar ta pyahu aja ixo. A'erehe juja katu te awa ta ipe. Amõ koty koty awa ta ke aja ym ipe. Ko jundéu awa ta ke aja a'e ukwa ym. Ko jundéu awa aja ym ame'ẽ ta ke aja a'e ukwa ym tĩ. Ko ipirer jupã ame'ẽ ta ke aja a'e ukwa ym tĩ. Ko ipirer jupã ym ame'ẽ ta ke aja ukwa ym tĩ. Ko amõ awa ta aja ukwa ym tĩ. Ko ukwa ym te ame'ẽ ta ke aja ukwa ym tĩ. Ko miasu ta ke aja ukwa ym tĩ. Ko miasu ym ame'ẽ ta ke aja ukwa ym tĩ. Upa awa ta juja katu te ipe. Kirisutu jõ riki katu te me'ẽ ke. Upa

jurujar katu ame'ẽ ta py'a rehe a'e ihĩ katu. A'erehe upa ixotyhar ta juja katu te ipe.

Amõ ta rehe pepy'a katu

¹²Pehẽ riki Tupã kotyhar ta ke. Pehẽ rehe a'e ipy'a katu. Pehẽ rehe a'e katu usak tĩ. A'erehe ixotyhar ta ke aja a'e muruwak. A'erehe amõ ta rehe pepyrara pesak katu ta me'ẽ te'e. Pepy'a katu amõ ta rehe tĩ. Pahar je'ẽha pemujywyr ym amõ ta pe tĩ. Pahar peparahy ym amõ ta rehe tĩ. “Mã! Katu te me'ẽ ke jande” aja ym pekwa pekwa pehẽ juehe har. ¹³Pehẽ pe jaxer amõ ta ma'e rahã, peje'ẽ ym a'eta pe. Pehẽ py'a pemujywyr katu ehe tĩ. Pehẽ pe amõ je'ẽ je'ẽ hũ rahã, pahar pehẽ py'a pemujywyr ehe. Pehẽ rehe Kirisutu ipy'a jywyr, aja pehẽ py'a pemujywyr amõ ta rehe tĩ. ¹⁴Amõ we tĩ. Kuja riki katu te ame'ẽ ke. Amõ ta rehe pepy'a katu. Aja rahã, pehẽ katu te pehẽ juehe pexo.

¹⁵“Myja ihẽ axo ta my? Ma'e ihẽ ama'e ta my?” aja pexo rahã, mã peja pehẽ py'a ke Kirisutu muhury katu. Aja rahã, pehẽ pema'eha rehe: “A'e tỹ” aja a'e pandu tĩ. (Aja ym rahã, pema'e ym ma'e ke.) “Peteĩhar aja pexo tĩ. Pehẽ kotyhar ta namõ pehẽ juehe katu pexo” aja Tupã mujekwa katu pehẽ pe. Aja rahã pehẽ py'a ke a'e muhury katu tĩ, aja pekwa ta. Pe, Tupã pe: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja pepandu katu.

Tupã rehe har pejyngar katu

¹⁶Kirisutu je'ẽha ke pehẽ py'a pe pemupyta katu. Katu te ame'ẽ ke pemu'e katu pehẽ jupe. Ukwa katuha ke pehẽ pe Tupã muwyr, ame'ẽ namõ pemu'e katu pehẽ jupe. Tupã je'ẽha ke pejyngar. Tupã rehe har pejyngar tĩ. Tupã mujekwa ame'ẽ ke pejyngar tĩ. Tupã rehe pejyngar rahã: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja pehẽ py'a pe pekwa pekwa pexo ehe har. ¹⁷Upa katu te pema'ema'e, ame'ẽ ke Jesu je'ẽha rupi pema'ema'e. Upa katu te pepandu ame'ẽ ke Jesu je'ẽha rupi pepandu tĩ. A'e riki jandema'e sawa'e te. Pejurujar katu ehe, a'erehe Tupã namõ pepandu rahã: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja pepandu ipe. A'e riki jande pái keruhũ.

Kirisutu kotyhar ta ma'ema'eha, ame'ẽ rehe har

¹⁸Ixawa'e katu me'ẽ ta! Pehẽ pe apandu apo 'y. Pehẽ riki Kirisutu kotyhar ta ke, a'erehe pehẽ sawa'e ta rehe pehendu katu ta me'ẽ te'e.

¹⁹Hakehar katu me'ẽ ta! Pehẽ pe apandu apo 'y! Pehẽ rakehar ta rehe pepy'a katu. Peje'ẽ je'ẽ hũ ym a'eta pe.

²⁰Kurumĩ ta aja tĩ. Kũjātāi ta aja tĩ. Ta'yn ta aja tĩ. Kirisutu kotyhar ta ke pehẽ tĩ, a'erehe upa katu te nde pái pandu ame'ẽ ke rehe pehendu katu. Ne mǎi rehe aja tĩ. Pehendu katu tĩ. Aja rahã, katu tiki. Aja rahã, Tupã ke pemuhury katu, ame'ẽja saka.

²¹Ko ipái ta pe ihẽ apandu katu. Pehẽ ra'yr ta ke pemuparahy ym. Pehẽ rajyr ta ke aja tĩ. Pemuparahy ym tĩ. Imǎi ta pe apandu tĩ. Pehẽ membyr ta ke pemuparahy ym tĩ. Pemuparahy rahã, a'eta jupyai ta ixo. Katu ym aja. A'erehe pemuparahy ym.

²²Ko miasu ta pe ihẽ apandu apo. Sehar pehẽ jar ta ixo. Upa katu te ame'ẽ ta pandu ame'ẽ ke rehe pehendu katu. Amõ ta riki ijar usak u'am rahã jõ paraky katu. Aja rahã, ijar pandu ta: “Pehẽ katu” aja ukwaha jupe. Aja ym pehẽ. Tupã rehe pehẽ py'a pemoĩ moĩ katu, a'erehe peparaky katu. Pemuka'u te'eha aja ym peparaky. ²³Peparaky rahã, peparaky katu. Tupã pe peparaky pexo, aja pekwa pekwa pexo. A'erehe peparaky katu. Pehẽ jar ta rehe jõ peparaky pexo, aja ym pekwa pekwa pexo. ²⁴Tupã riki ma'e ke pehẽ pe me'ẽ ta, aja pekwa pekwa pexo. Ixotyhar tama'e ke a'e mupyta katu. Yman rahã, a'e me'ẽ ta pehẽ pe. Pesarahã! Kirisutu riki pehẽ jar te. Peparaky ipe, aja pekwa pekwa pexo. ²⁵Katu ym ame'ẽ ke amõ ma'e rahã, aja juja Tupã mujywyr ta ipe. Awa ta rehe juja katu te a'e usak. A'erehe katu ym ame'ẽ ke amõ ma'ema'e rahã, ame'ẽ ke a'e mupyrara ta tĩ.

4 ¹Ko miasu jar ta pe ihẽ apandu apo. Penupã ym, miasu ta ke. A'eta paraky katu rahã, pemuhepy katu a'eta pe tĩ. Pesarahã! Pehẽ jar keruhũ ywa pe ixo tĩ, aja pekwa pekwa pexo. (Kirisutu a'e.) A'erehe katu ame'ẽ ke miasu ta pe pema'ema'e tĩ.

Tupã namõ pepandu katu

²Ma'e ke rehe har Tupã namõ pepandu pandu rahã, pahar ame'ẽ rehe har peputu'u ym. Pepandu katu te we rĩ. Aja te'eha pehẽ. Peta kÿ. Aja rahã, pepyhÿi ym ta pexo. (Aja rahã, tapijar te'e we Tupã namõ pepandu pandu katu ta.) Tupã namõ pepandu rahã: “Ne jõ riki katu te me'ẽ ke” aja pepandu ipe tĩ. ³Kirisutu rehe har ihẽ apandu. (Ame'ẽ ke amõ ta putar ym. A'erehe ihẽ ke kyndaha pe amõ ta kynda raho.) A'erehe kyndaha pe ihẽ axo apo. Pe, Tupã namõ pepandu rahã, jande rehe har pepandu tĩ. Kuja pepandu ipe: —Páu ta ke emupoir. Aja rahã, ne je'eha ke a'eta pandu pandu katu ta. Yman Kirisutu rehe har ngã ukwa ym, ame'ẽ ke a'eta mujekwa katu ta apo — aja Tupã namõ pepandu katu.

(Koro 4.2-4)

⁴Kuja inamō pepandu tī:

—Páu pandu rahā, mā peja Kirisutu rehe har a'e mujekwa katu te. Aja rahā, katu tiki — aja inamō pepandu ihē rehe har.

Amō ta pe Tupā je'ēha pemujekwa katu

⁵Jesu rehe jurujar ym ame'ē ta ixo. Ame'ē ta namō pexo rahā, pekwa katuha namō pexo katu. Amō amō rahā, ame'ē ta rehe pesak rahā, Tupā je'ēha ke pepandu katu ngā pe. Ame'ē angaha ke pemukanim ym. ⁶Amō ta namō pepandu rahā, panduha katu ame'ē ke pepandu. Jaxer aja ym pepandu. Pehē pe amō pandu: “Myja my?” Aja rahā, ame'ē ke pemujekwa katu ipe rahā, katu tiki.

Koro ok ta pe har ta pe Páu rehe har Tik mujekwa ta

⁷⁻⁸Tik ke pehē koty ihē amondo ta. Jande mu aja a'e tī. Ihē apy'a katu ehe ame'ē ke a'e tī. Ihē aja Kirisutu rehe a'e paraky ixo. Ima'e je'ēha ke a'e pandu, ame'ē riki Tikma'e parakyha. Tik pandu ame'ē ke a'e ma'ema'e katu. Pehē koty uhyk rahā, upa ihē rehe har pandu

ta pehẽ pe. A'erehe pehẽ koty ihẽ amondo ta kÿ. Myja jande johu jaxo, ame'ẽ rehe har pehẽ pe a'e mujekwa ta tĩ. Aja rahã, pehẽ ke muhury katu ta. ⁹Inamõ One oho ta tĩ. Jande mu aja a'e tĩ. Ihẽ apy'a katu ehe ame'ẽ ke a'e tĩ. A'e pandu ame'ẽ ke a'e ma'ema'e katu. Pehẽ kotyhar ke a'e. Sehar myrandu ke upa katu te a'eta jumokõi pandu ta pehẽ pe.

Katuha ke ngã mondo

¹⁰Arita riki katuha ke mondo ixo pehẽ pe. Ihẽ namõ kyndaha pe a'e ixo. Katuha ke Mak mondo ixo tĩ. Manambe anam ke a'e. Ehe har ihẽ apandu pehẽ pe kwe. Pehẽ koty a'e uhyk rahã, pehẽ rury katuha namõ ipo ke pepyhyk katu ingi, aja ihẽ apandu kwe. ¹¹Josue amõ her Jusu. Katuha ke a'e mondo ixo tĩ. Ame'ẽ mahapyr jundéu awa ta ke. Ma'e Arita, Mak, Josue. Jundéu awa ta ngi har a'eta mahapyr jõ ihẽ namõ Tupã rehe har pandu pandu. Ta'yr rehe jurujar katu ame'ẽ ta pe Tupã pandu katu: “Ihẽ kotyhar ta ke pehẽ apo 'y. Aputar katu” aja. Ame'ẽ je'êha pyahu ame'ẽ ke ame'ẽ mahapyr sawa'e ta mujekwa katu ngã pe. Ihẽ namõ mujekwa katu. Ihẽ ke a'eta mahapyr muhury katu tĩ.

¹²Epar riki katuha ke mondo ixo a'e tĩ. A'e riki pehẽ kotyhar tĩ. Jesu Kirisutu rehe a'e paraky tĩ. Ima'e je'êha ke pandu, ame'ẽ riki Eparma'e parakyha ke. Pehẽ rehe har Tupã namõ a'e pandu pandu hũ.

—Mã peja Koro ok ta pe har ta py'a ke emãtã katu. Aja rahã, jurujar katuha ke a'eta hijar ym ta. Nde rehe har a'eta ukwa katu te. Aja ixo 'y. Upa katu te nde ereputar ame'ẽ ke a'eta ukwa katu te, aja mã peja a'eta ixo tĩ — aja pehẽ rehe har Tupã namõ Epar pandu pandu hũ.

¹³Jete! Ihẽ apandu katu. Pehẽ rehe har Tupã namõ a'e pandu pandu hũ. Raoniséi ok ta pe har ta rehe har aja tĩ. Tupã namõ pandu pandu hũ tĩ. Iera ok ta pe har ta rehe har aja tĩ. Tupã namõ pandu pandu hũ tĩ. Ame'ẽ rehe ahendu tĩ. ¹⁴Ruk riki katuha ke pehẽ pe mondo ixo a'e tĩ. Ndotu ke a'e. Jande japy'a katu ehe ame'ẽ ke a'e. Nema riki katuha ke pehẽ pe mondo ixo a'e tĩ.

¹⁵“Katuha ke jande jamondo jaxo” aja Jesu kotyhar ta pe pepandu. Raoniséi ok ta pe ixo ame'ẽ ta pe pepandu tĩ. Jande mu aja ame'ẽ ta tĩ. Amõ kũjã pe aja tĩ, ma'e Nin pe. Jandema'e katuha pepandu ipe. Hok pe Jesu kotyhar ta jy'ar. Ame'ẽ ta pe jandema'e katuha ke pepandu tĩ.

¹⁶Kome'ẽ paper pinim rehe upa pesak rahã, Raoniséi ok ta pe har ta koty pemondo tĩ. A'ep Jesu kotyhar ta usak katu ta tĩ. Aja

(Koro 4.18)

Raoniséi ok ta pe har ta amō paper pinim pehē pe mondo rahā, ame'ē rehe pesak katu tī. ¹⁷Kuja Aki pe pepandu katu:

—Kirisutu rehe nde ereparaky erexo. Ame'ē ke ehijar ym — aja pepandu ipe. (Tupā je'ēha ke a'e pandu, ame'ē riki ima'e parakyha ke.)

Ihē atu amupinim aī

¹⁸Ko ihē po pe te'e ihē amupinim aī. Ihē Páu. Katuha ke pehē pe ihē amondo axo. Ko kyndaha pe ihē axo. Tupā namō pepandu rahā, ihē rehe har pepandu ipe.

Mā peja pehē rehe Tupā ipy'a katu te hū.

Upa.